

Digitaliseringsdirektoratet: saksnr.19/01489"

postmottak@digdir.no; Helene.hoggen@digder.no

Innspill til handlingsplanen for grønne offentlige anskaffelser

30.04.2020

IKT-Norge v/ Mali Hole Skogen Teknologi og Bærekraftsdirektør

De offentlige anskaffelsene i Norge utgjør årlig et så betydelig økonomisk volum, at hvis de brukes klokt, kan de spille en vital rolle i den grønne omstillingen av Norge. Anskaffelser er både et viktig instrument i utviklingen av en smart, digital, bærekraftig norske offentlig sektor og i tillegg fyller de en funksjon som vekstskaper og jobbskaper i næringslivet som utvikler og produserer fremtidens, smarte, grønne løsninger. IKT-Norge er svært glad for at den aktuelle handlingsplanen blir realisert og takker for muligheten til å gi innspill til denne.

Grunnleggende prinsipper for handlingsplanen for grønne offentlige anskaffelser bør være at anskaffelser alltid skal bidra til en bærekraftig utvikling av Norge og skal komme det offentlige, leverandørene og befolkningen til gode.

Innkjøp av elektronikk og digitale løsninger: Digitalisering av offentlig sektor henger tett sammen med bærekraft. De nasjonene i verden som best evner å utvikle en innkjøpspolitikk hvor det offentlige lykkes med anskaffelser som redskap for å utvikle marked for fremtidens grønne digitale produkter og tjenester, vil bidra til utviklingen av et næringsliv med stor fordel i det globale teknologikappløpet. Norsk næringsliv vil i tiden fremover bli sterkt utfordret av internasjonale teknologiselskaper som både har unik tilgang på data og finansielle muskler til å investere i nye næringsområder. Samtidig har norsk næringsliv mange muligheter, som bør gripes nå. Svært detaljerte kravspesifikasjoner i anskaffelser av it-løsninger hindrer en slik utvikling og må erstattes med behovsbeskrivelser og økt bruk av dialog med leverandører og bransjeforeninger.

For å "booste" innovasjonsparameteret i grønne anskaffelser ber vi om at den offentlige grunnfinansieringen av Leverandørutviklingsprogrammet styrkes betydelig fra dagens 10 mill.NOK og at det øremerkes midler til arbeid med grønn digital innovasjon i offentlige anskaffelser.

Vi i IKT-Norge sitter tett på næringslivet som utvikler digitale løsninger og teknologier og vet at grønn omstilling av Norge og økt digital modenhet i offentlig sektor fort kan være to sider av samme sak. Gjennom Regjeringens digitaliseringsstrategi har stat og kommune forpliktet seg til felles strategisk arbeid for å øke volum på digitale tjenester og skape en smartere og mer bærekraftig offentlig sektor. Nordmenn er kjent for å være "early adapters" av ny teknologi. Vi ivrer etter å ta i bruk nye digitale offentlige tjenester og produkter. Anskaffelsene representerer derfor en mulighet til å vise at Norge kan være ledende i å bruke nye løsninger i

IKT-Norge

Oscars gate 20, 0352 Oslo

post@ikt-norge.no

bærekraftsarbeidet. Det vil være behov for ytterligere ressurser til kommunene for å realisere denne digitaliseringsstrategien. Digitaliseringsdirektoratets arbeid med å utarbeide veiledningsmateriell og kriterieveivisere er viktig. Det er svært ønskelig at en "kriterieveiviser" for innkjøp av elektronikk, IKT og digitale tjenester kommer på plass.

Pris: misforhold mellom politisk ambisjon i ledelsen og innkjøpsavdelingens praksis.

Iht. forskrift om offentlige anskaffelser (§ 7-9) skal "oppdragsgiveren legge vekt på å minimere miljøbelastningen..." Likevel ser vi alt for ofte i praksis at pris er det eneste eller viktigste kriteriet i anbudskonkurransen. Selv i kommuner som styres av politikere med skyhøye klima- og miljøambisjoner glipper dette ubehagelig ofte. Smarte byer og bygder er ikke smarte dersom de ikke også er bærekraftige. Billige teknologi, må byttes ut oftere. I tillegg er det en åpenbar miljøgevinst i reparasjon av elektroniske enheter fremfor å kjøpe nytt. Ved innkjøp av teknologi, digitale løsninger og smarte innretninger, må bærekraftsperspektivet vektes over pris. Forskriften må strammes inn for å fylle sin funksjon slik at miljøforhold, når det er et tildelingskriterium, alltid skal vektlegges med minst 50 prosent ved offentlige innkjøp.

Redusert risiko og styrking av klimasats: Innkjøp av produkter og tjenester som vektlegger miljø og innovasjon vil i noen tilfeller koste mer enn alternativene i innkjøpspris. Her kan Klimasatsprogrammet fylle en risikoavlastende rolle dersom programmet styrkes kraftig økonomisk og videreutvikles.

Styrket kompetanse og oversikt i innkjøpsavdelingen og behovet for møteplasser for å heve kompetansen. Mange offentlige innkjøpere og utbyggere kjenner ikke til og har ikke oversikten over hvilke geniale bærekraftige teknologier, tjenester og løsninger den norske IT-bransjen kan levere i dag. Manglende kompetanse på innkjøp av teknologi og digitale løsninger, kan få enorm betydning for en anskaffelse og i verste fall påføre stat og kommune et pengesluk i utbedringskostnader i lang tid. Vi må stille oss spørsmålet om det er naivt å forvente at kommuner og fylkeskommuner med stram økonomi og mange oppgaver plutselig skal bli eksperter på innovasjon og fremtidens smarte og bærekraftige løsninger uten økte bevilgninger og tilgang på ressurser? Skal vi satse, må det kompetanse og ressurser til som sikrer gode digitale, bærekraftige teknologier og løsninger for det offentlige og innbyggerne. Kommunene må få økte økonomiske rammer til å kjøpe inn konsulenttjenester og ekstern bistand i dette arbeidet, dersom kompetansen i kommunen ikke er tilstrekkelig. I tillegg er det behov for å utvikle mer uformelle arenaer og møteplasser hvor innkjøpere kan møte leverandører, utforske grønne teknologier og løsninger og svar og oppklarende diskusjoner rundt hva som er mulig å få til.

Sikkerhet i grønne, digitale anskaffelser

Sektorspesifikk og generell IT-sikkerhet, beredskap og sikring av data skal inngå som et selvstendig og målbart ansvar i all offentlig virksomhet, og være en fast komponent i alle offentlige anbud som ikke skal nedprioriteres i forhold til pris.

Senke terskelen for at små og mellomstore bedrifter i større grad deltar i anbudspesesser.

Mange av fremtidens smarte og grønne teknologier og løsninger utvikles i nye små og mellomstore bedrifter. For mange av disse bedriftene er det å få sin første kunde kriteriet som skiller de som gir opp og de som vokser. Vi trenger flere grønne arbeidsplasser i Norge og vi trenger dem ikke bare i Oslo. Norske kommuner kan bruke sin innkjøpsmakt til å skape grønne arbeidsplasser i sitt nærmiljø. Det derfor viktig at vi jobber systematisk med å senke terskelen for at unge, små og mellomstore bedrifter som ikke besitter den samme anbudskompetansen eller har de samme markedsføringsmusklene som de etablerte leverandørene, deltar i anbudspesesser. Å delta i gjentatte offentlige anbudspesesser som ikke gir uttelling taper små foretak for personalressurser og økonomiske ressurser. Handlingsplanen må finne faglige bistandsløsninger og økonomiske fond for små bedrifter for å redusere risiko og senke terskelen for at små og mellomstore bedrifter også deltar i anbudspesessene.

Lykke til med utforming av handlingsplanen

På vegne av IKT-Norge

Beste hilsen

Mali Hole Skogen, Teknologi og Bærekraftsdirektør